

Trosterud skole

Handlingsplan for et trygt, godt og inkluderende skolemiljø

Skoleåret 2025-26

Forord

Trosterud skole arbeider for at den enkelte elev skal oppleve et godt skolemiljø. Skolemiljø er summen av både det fysiske og det psykososiale miljøet på skolen, og disse påvirker hverandre gjensidig. Med psykososialt miljø menes de mellommenneskelige forholdene, det sosiale miljøet og hvordan elevene opplever dette. Det psykososiale miljøet handler også om hvordan elevene opplever læringssituasjonen. Skolen skal ta hensyn til mangfoldet av elever og legge til rette for at alle får oppleve tilhørighet i skolen (overordnet del av læreplanverket).

Kapittel 12-2 i opplæringsloven er elevenes "arbeidsmiljølov". Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring. Elevene skal ikke bli utsatt for krenkende ord og handlinger verken fra medelever eller ansatte på skolen. Det er elevens egen opplevelse som avgjør om skolemiljøet er godt nok.

Handlingsplanen skal gi informasjon til elever, foresatte og alle ansatte om hvordan Trosterud skole jobber for å etterkomme Opplæringslovens §12-2a om elevenes skolemiljø.

Innholdsfortegnelse

1. Skolens visjon/mål for et trygt og godt skolemiljø.....	5
1.1 Styrende dokumenter	5
1.2 Konkrete mål.....	5
2. Skolens felles forståelse og holdninger	6
2.1 Definisjon på krenkelser	6
2.2 De ulike formene for krenkelser definert på Trosterud skole.....	6
2.2.1 Rasisme	6
2.2.2 Seksuell trakassering.....	6
2.2.3 Utenforskap	6
2.2.4 Nulltoleranse	7
3. Elev- og læringssyn som driver Trosterud skolen sin praksis	7
3. 1 Trosterud skole sin plan for et trygt og godt skolemiljø.....	8
4. De fem grunnleggende faktorene for et trygt og godt skolemiljø	8
4.1 Omsorgsfull kontroll.....	10
4.2 Relasjoner	10
4.2.1 Relasjoner mellom elever og ansatte	11
4.2.2 Den ansatte har alltid ansvar for relasjonen	11
4.2.3 Kjennetegn på en god relasjon.....	12
4.2.4 Autoritativ ledelse i praksis	12
4.3 Hjem-skole-samarbeid.....	13
4.4 Vennskap og inkludering.....	13
5. Medvirkning	14
5.1 Elevenes medvirkning i planlegging og gjennomføring av tiltak	14
5.2 De ansattes medvirkning i planlegging og gjennomføring av tiltak	15
5.3 Involvering av skolens rådsorganer og utvalg i arbeidet med trygt og godt skolemiljø	16
5.4 Formidling av innholdet i kapittel 12 til ansatte, foresatte og elever	16
6. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet.....	17

8.1 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på skolenivå.....	18
8.2 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på klasse/trinn-nivå	20
8.3 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på individnivå	22
9. Skolens systematiske arbeid for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø ..	23
9.1 Rutiner skolen har for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø, og hvem som er ansvarlig.....	23
9.3 Skolens systematiske arbeid med å følge med på skolemiljøet (første delplikt 12-4).	24
9.4 Skolens oppfølging av resultatene fra Elevundersøkelsen	25
10. Skolens håndtering av brudd på retten til trygt og godt skolemiljø (§§ 12-4, 12-5)	26
10.1 Skolens aktivitetsplikt - 5 delplikter:.....	26
10. 2 Skolens rutiner for å gripe inn + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – gripe inn).....	27
10.3 Skolens rutiner for å varsle (rektor + skoleeier) + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – varsle).....	27
10. 4 Skolens rutiner for å undersøke + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – Undersøke).....	27
10.5 Skolens rutiner for å utarbeide tiltak til aktivitetsplan/tiltaksplan. (Rundskriv – tiltak).....	28
10.6 Skolens rutiner for å følge opp og evaluere igangsatte tiltak.....	28
Litteraturliste	29

1. Skolens visjon/mål for et trygt og godt skolemiljø

«Trosterud skole ønsker å gi elevene kompetanse for fremtiden og en verdifull hverdag i barndommen».

For å oppnå denne visjonen må elevene på Trosterud skole oppleve et trygt, godt og læringsfremmende skolemiljø.

1.1 Styrende dokumenter

- Lov om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa (Opplæringslova, 2023).
- Barnekonvensjonen – FNs barnekonvensjon om barns rettigheter (1989).
 - Art. 3. Barnets beste skal være et grunnleggende hensyn.
 - Art. 12. Barnets rett til å bli hørt.

1.2 Konkrete mål

- Elevene opplever høy grad av trivsel på Trosterud skole.
- Elever og foresatte opplever at skolen avdekker og håndterer mobbing og krenkende atferd raskt og effektivt. Dette gjøres gjennom observasjoner og samtaler, skolemiljømøter, elevundersøkelsen, sosiogram og trivselsundersøkelser.
- Skolen skal jobbe aktivt for at alle elever, foresatte og ansatte har en felles begrepsforståelse rundt relevant begreper som mobbing, rasisme, seksuell trakassering og andre hatefulle ytringer knyttet til religion, livssyn, legning/leveform eller funksjonsevne.

2. Skolens felles forståelse og holdninger

2.1 Definisjon på krenkelser

Krenkelser omhandler rasisme, seksuell trakassering og andre hatefulle ytringer, knyttet til religion, livssyn, legning/leveform eller funksjonsevne.

2.2 De ulike formene for krenkelser definert på Trosterud skole

2.2.1 Rasisme

«Rasisme er når noen blir behandlet annerledes eller urettferdig på grunn av hudfarge, kultur eller religion, eller fordi de har bakgrunn fra et annet land enn der de er eller bor» (Imslund, u.å).

2.2.2 Seksuell trakassering

«Seksuell trakassering er enhver form for uønsket seksuell oppmerksomhet som har som formål eller virkning å være krenkende, skremmende, fiendtlig, nedverdiggende, ydmykende eller plagsom.» I «seksuell» ligger at det spiller på kropp, kjønn og seksualitet. «Oppmerksomhet» omfatter både verbal og fysisk atferd» (Ik Dahl, 2024).

2.2.3 Utenforskap

«Utenforskap på barneskolen betyr at et barn føler seg utenfor eller ekskludert fra fellesskapet i skolen. Det kan for eksempel være at barnet ikke blir inkludert i leken, at det ikke har noen å være sammen med, eller at det føler seg annerledes enn de andre barna. Utenforskap i klasserommet kan være at eleven blir valgt sist eller ikke blir valgt i gruppearbeid, at eleven ikke blir inkludert i samtaler, blir ertet, ignorert eller ikke får være med å delta i felles aktiviteter» (Killèn, 2005; Olweus, 1993; Udir, u.å).

2.2.4 Nulltoleranse

«Trosterud skole skal ha nulltoleranse mot krenkende oppførsel. Skolen skal hverken tolerere direkte handlinger som for eksempel hatytringer, eller mer indirekte krenkelser som utestenging, isolering og baksnakking. Selv om det ikke skal være høy terskel for hva som er krenkende oppførsel, er det ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er en krenkelse. Skolens oppgave er også å lære elevene å tenke kritisk og å respektere andres meninger og overbevisninger. Elevene skal tåle uenigheter, både fra andre elever og fra de som jobber på skolen» (udir, u.å).

3. Elev- og læringssyn som driver Trosterud skolen sin praksis

Et tydelig og inkluderende læringssyn legger grunnlaget for et godt læringsmiljø hvor alle elever, uavhengig av bakgrunn og forutsetninger, får mulighet til å utvikle seg.

Trosterud skole sitt elev- og læringssyn skal drives av:

- Eleven som aktiv deltaker i egen læring: Elever får mulighet til å ta ansvar for egen læring og skal ha innflytelse på hva de lærer og hvordan de lærer.
- I tillegg til fokus på elevenes faglige utvikling, skal elevenes sosiale og emosjonelle utvikling vektlegges.
- Skolen skal tilrettelegge for at elever kan lære på ulike måter, slik at alle opplever mestring og utfordringer ut ifra sitt nivå. Alle skal ha tilgang til de samme mulighetene for læring uavhengig av bakgrunn, ferdigheter eller utfordringer.

- Samhandling mellom elever, og mellom elever og lærere er avgjørende for læring. Et sosialt læringsmiljø skaper en følelse av fellesskap og tilhørighet.
- Trosterud skole er en skole med et stort kulturelt mangfold og skal ha fokus på utveksling av erfaringer og perspektiver.
- Elevene skal lære av å gjøre feil, og at det er gjennom utfordringer de vokser og lærer.
- Læreren skal ikke bare ha fokus på det faglige innholdet, men også være en veileder, motivator og støttespiller. Elever som føler seg trygge og respekterte er mer åpne for læring.

3. 1 Trosterud skole sin plan for et trygt og godt skolemiljø

Trosterud skole bygger planen sin på et fellesskapsorientert mobbesyn. Mobbing blir definert slik:

«Mobbing av barn og unge er handlinger fra voksne og/eller barn og unge som hindrer opplevelsen av å høre til, å være en betydningsfull deltaker i fellesskapet og muligheten til medvirkning» (Helgeland & Lund, 2020).

4. De fem grunnleggende faktorene for et trygt og godt skolemiljø

Trosterud skole skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.

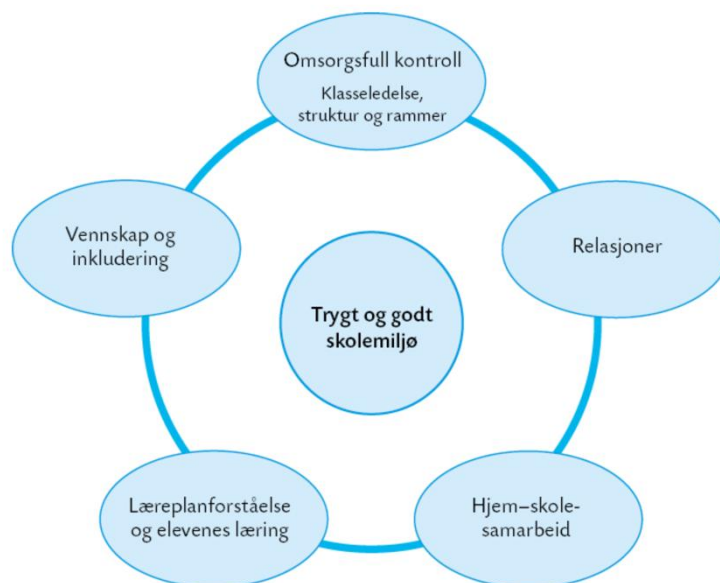
Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs.

Elevmedvirkning skal prege skolens praksis. Elevene skal både medvirke og ta medansvar i læringsfellesskapet som de skaper sammen med lærerne hver dag. Elever tenker, erfarer og lærer i samspill med andre gjennom læringsprosesser, kommunikasjon og samarbeid. Skolen skal lære elevene å utvise dømmekraft når de ytrer seg om andre, og sørge for at de lærer å samhandle på forsvarlig vis i ulike sammenhenger.

De normene og verdiene som preger læringsfellesskapet, har stor betydning for elevenes sosiale utvikling. Vennskap skaper tilhørighet og gjør oss alle mindre sårbare. Når vi selv opplever å bli anerkjent og vist tillit, lærer vi å verdsette både oss selv og andre. Elevene skal lære å respektere forskjellighet og forstå at alle har en plass i fellesskapet. Hver elev har en historie med seg, og de har håp og ambisjoner for framtiden. Når barn og unge møter respekt og anerkjennelse i opplæringen, bidrar dette til en opplevelse av tilhørighet.

Ved å bruke varierte læringsarenaer kan skolen gi elevene praktiske og livsnære erfaringer som fremmer motivasjon og innsikt. Lokalmiljøets og samfunnets engasjement kan bidra positivt til skolens og elevenes utvikling.

Figur 1: Analyse- og arbeidsmodell. (Bergkastet, et al., 2018.)

4.1 Omsorgsfull kontroll

Begrepet omsorgsfull kontroll forstås som lærerens evne til å etablere verdier og positive forventninger, struktur og rutiner slik at elevene mestrer skolehverdagen. Kommunikasjonen er anerkjennende og tydelig. Det er nødvendig med tydelige rammer for samhandling i skolen, men rammene må fortsatt gjennomføres med varme og omsorg. Med god kommunikasjon menes både den verbale kommunikasjonen som stemmebruk og tonefall, men også den nonverbale kommunikasjonen som blick og kroppsspråk. Læreren er en rollemodell og et forbilde, og må tenke på at det skjer en sosial medlæring i alle situasjoner i klasserommet. Læreren setter standarden for hva som er og ikke er tillat i klasserommet, både overfor de voksne, men også overfor hverandre.

4.2 Relasjoner

Skolen er en arena for sosialt samspill, både mellom elever og ansatte og elevene imellom. Relasjoner med både medelever og ansatte på skolen har betydning for elevenes motivasjon, helse, trivsel og læring. Alle elever trenger å bli sett, forstått og verdsatt for den de er, og de trenger å oppleve den trivselen,

tryggheten og tilhørigheten som gode relasjoner gir. I tillegg lærer elevene mer sammen med elever og ansatte som de har et godt forhold til.

Relasjoner vil alltid utvikles i en kontekst. Forskning viser at et positivt læringsmiljø har sammenheng med gode relasjoner på alle plan. God ledelse og gode relasjoner mellom ansatte danner en god ramme også for relasjoner mellom ansatte og elever, mellom elevene og med foreldrene.

4.2.1 Relasjoner mellom elever og ansatte

Relasjonene mellom elever og ansatte på skolen har mye å si for elevenes trivsel, psykiske helse, læring og utvikling, både på kort og lang sikt. Kvaliteten på relasjonen har sammenheng med elevenes læring og faglige fungering, siden gode relasjoner fremmer økt engasjement og motivasjon hos elevene.

Positive relasjoner har også en sterk sammenheng med elevens sosioemosjonelle utvikling, blant annet positiv atferd og sosiale ferdigheter, og elevenes opplevelse av tilhørighet til skolen. Flere studier viser at gode relasjoner mellom ansatte og elever henger sammen med redusert forekomst av mobbing.

Relasjonene mellom elev og lærer, elevene seg imellom og relasjonene mellom skole og hjem er en sentral faktor i arbeidet med å forebygge krenkelser i skolen.

4.2.2 Den ansatte har alltid ansvar for relasjonen

I relasjoner mellom elever og ansatte, er det alltid den voksne som har ansvar for kvaliteten på relasjonen. Dette ligger til rollen som voksen og profesjonell. De voksne på skolen har ansvar for å legge til rette for å utvikle og vedlikeholde gode relasjoner til alle elever.

Din evne til å være sensitiv er viktig for å bygge gode relasjoner. Sensitivitet handler om å være emosjonelt tilgjengelig, og å være villig til å genuint gå inn for å fange opp elevenes signaler. Dette kan både være signaler på glede, men også på uro og negative følelser. Hvis relasjoner ikke fungerer, er det de ansatte som må vende blikket mot deg selv og ditt bidrag i relasjonen.

4.2.3 Kjennetegn på en god relasjon

En god relasjon kjennetegnes av at man viser omsorg, respekt, anerkjennelse og forventninger til elevene, og at elevene opplever tillit, trygghet og engasjement fra voksne som er rundt dem. Skolen skal jobbe for å forstå hver enkelt elevs perspektiv og handlinger, og tilby både emosjonell støtte og trygge rammer når det trengs. Dette er viktig for alle elever, og særlig viktig for elever som av ulike grunner strever på skolen.

Relasjoner er preget av gjensidighet der begge parter både påvirker og blir påvirket av hverandre. Denne gjensidigheten gjør at relasjoner alltid er dynamiske og kan endres. For eksempel kan det at en ansatt endrer på sin forståelse av og væremåte overfor en elev føre til endringer hos eleven.

4.2.4 Autoritativ ledelse i praksis

Dette er en lærer som vet at relasjonsbygging med hver enkelt elev er viktig og den starter ved første møte. En nøkkel til relasjonsbygging med klassen, er relasjonsbygging med enkeltelevene og ved at elevene ser hvordan læreren behandler hver og en. En annen nøkkel er relasjonsbygging til foreldrene.

Det er viktig at lærer har rutiner for eksempel ved oppstart, ved skifte av aktivitet og ved avslutning av en time. Elevene bør trekkes med når regler lages

for å få eierforhold til disse. Reglene er standarden som ønskes i klasserommet. Rutinene er den innlærte atferden som må til for å nå standarden.

4.3 Hjem-skole-samarbeid

God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevenes oppvekstmiljø. Foreldrene og foresatte har hovedansvaret for barnets oppdragelse og utvikling. De er barnas og ungdommenes viktigste omsorgspersoner og har kunnskap som skolen kan bruke for å støtte elevens danning, læring og utvikling. Skolen har det overordnede ansvaret for å ta initiativet til og tilrettelegge for samarbeid. Dette innebærer å sørge for at foreldre og foresatte får nødvendig informasjon, og for at de gis mulighet til å ha innflytelse på sine barns skolehverdag.

Hjemmets holdning til skole er av stor betydning for elevenes engasjement og skoleinnsats. Foreldre og foresatte møter skolen med ulike behov, forventninger og meninger om skolens mål og praksis. Det kan skape spenninger som kan være krevende for skolen å håndtere. Skolen må gi tydelig uttrykk for hva den skal og kan tilby, og hva som forventes av hjemmet. God og tillitsfull dialog er et gjensidig ansvar. Skolen må imidlertid ta hensyn til at ikke alle elever har samme mulighet til å få hjelp og støtte i hjemmet.

4.4 Vennskap og inkludering

Å ha venner og tilhøre et fellesskap er viktig for elevenes sosiale og faglige utvikling. Vennskap er en beskyttelse mot krenkelser, og skaper trygghet for elevene. Skolen er en av elevenes viktigste arenaer for vennskap. Elever som har gode venner på skolen, som føler seg inkludert i et sosialt fellesskap, og som

opplever støtte og hjelp fra medelever, har bedre forutsetninger for å lære og trives på skolen.

For å skape et fellesskap i klassen og på skolen må skolen jobbe med å styrke samhörighet og trygge og gode relasjoner på tvers av etablerte vennegrupper. Det å utvikle og opprettholde trygge og gode relasjoner er et kontinuerlig arbeid.

5. Medvirkning

5.1 Elevenes medvirkning i planlegging og gjennomføring av tiltak

- Elevråd
 - Elevene møtes hver fjerde uke.
 - Elevene tar opp tilbakemeldinger og forslag fra klassen som har kommet opp under klassens time.
 - Elevene har møter der ledelsen deltar to ganger i året.
 - Elevene er med på gjennomføring av felles arrangementer, gjennomfører aktiviteter for å fremme samhold, inkludering og et godt skolemiljø.
- Aktivitetstroster (AT)
 - Elevene er med på å styre aktiviteter i friminutt, styre musikk, passe på at elever som går alene har noen å være med og deler ut leker fra utstyrsboden.
 - Elevene deltar i møter der de kan komme med forslag til aktiviteter, utstyr og andre tilbakemeldinger for å gjøre friminuttene til en trygg og inkluderende arena.

- Undervisning
 - Elevene skal være med å bestemme regler som skal gjelde for klassen.
 - Elevene skal bli hørt vedrørende hva slags tema de skal jobbe med i timene, metodevalg og hvordan de skal presentere arbeidet sitt
 - Jevnlige klassesamtaler om hvordan elevene ønsker å ha det i klassen.
 - Elevene skal kunne komme med innspill for hvem de skal sitte med i klasserommet
 - Lærer følger opp eventuelle konflikter som skjer i friminuttene
- Elevundersøkelse
 - Gjennomføres på 5.-7.trinn en gang i året.
 - Elevene har mulighet til å uttrykke sin mening om skolemiljøet.
- Trivselsundersøkelse
 - Elevene skal gjennomføre undersøkelsen hver 6 uke på 1.-7.trinn
 - Elevene har mulighet til å uttrykke sin mening om skolemiljøet.
- Utviklingssamtaler
 - Elevene deltar på samtale med foresatte og lærer to ganger i året.
- Elevsamtaler
 - Elevene har samtale med læreren sin to ganger i året.

5.2 De ansattes medvirkning i planlegging og gjennomføring av tiltak

- Teamtid
- Planuke
- Plangruppe
- Trinnmiljø-møter
- PU-tid(lærere)
- Personalmøter (AKS)
- Innsatsteam

- Ressursteam
- Miljøteammøter
- Elevsaksmøter
- Uformelle samtaler mellom ansatte utenom oppsatte møtetider

5.3 Involvering av skolens rådsorganer og utvalg i arbeidet med trygt og godt skolemiljø

- Innsatsteam
- Trinnmiljø-møter
- Ressursteam
- FAU
- AMU
- Elevrådet
- Driftsstyre

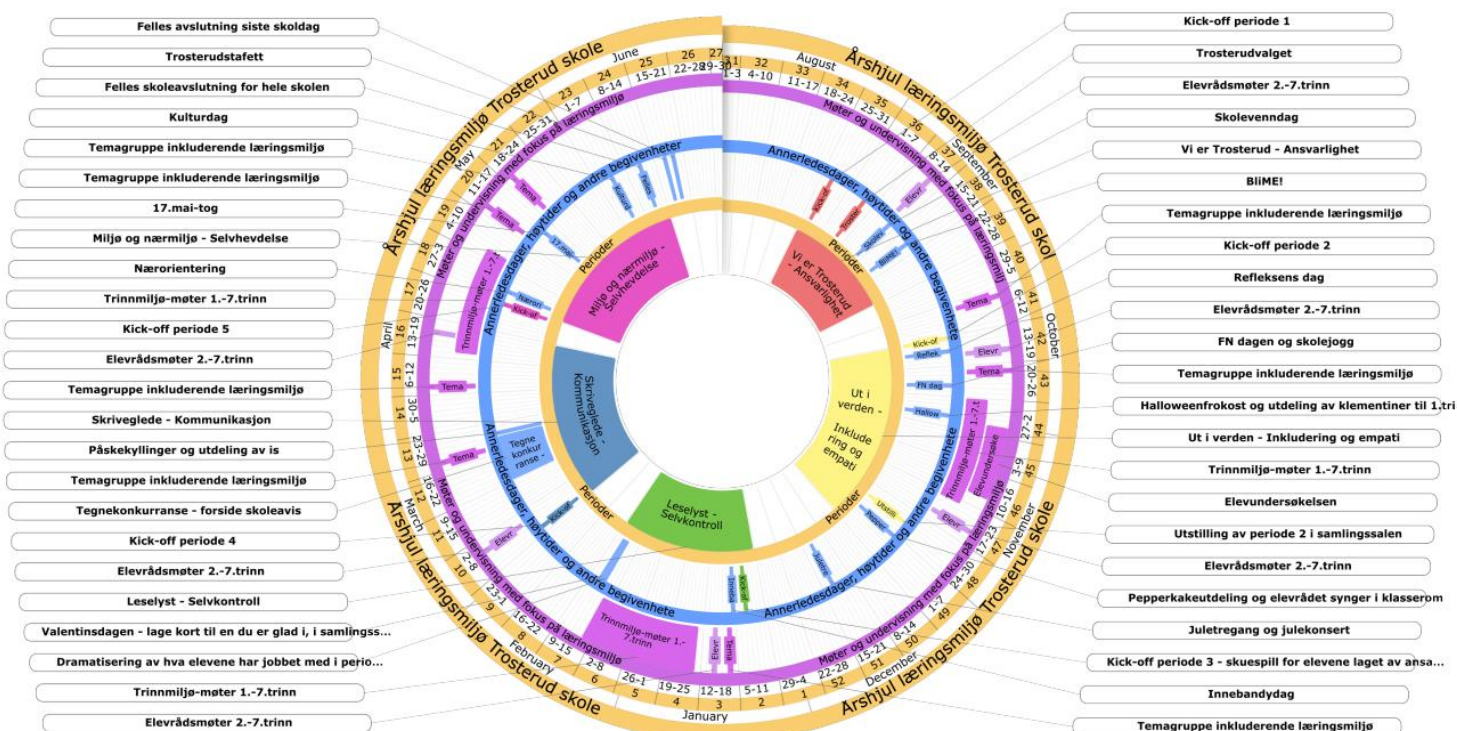
5.4 Formidling av innholdet i kapittel 12 til ansatte, foresatte og elever

- Ansatte blir informert på ulike interne møter, blant annet trinnmiljø-møter, pedagogisk utviklingstid og planleggingsdager.
- Informasjon om et trygt og godt skolemiljø ligger ute på hjemmesiden.
- Informasjon blir gitt til foresatte på foreldremøter og interne oppfølgingsmøter.
- Informasjon av innholdet i kapittel 12 formidles på driftsstyre, FAU
- Elever blir informert ved gjennomføring av elevundersøkelsen og interne trivselsundersøkelser.

6. Skolens evaluering av skolemiljøarbeidet

Planen revideres hver høst og skal gjennomgås med personalet ved oppstart av skoleåret. Skolen skal bruke tid på diskusjon for å oppnå en felles forståelse av relevante begreper som for eksempel mobbing, krenkelser, utenforskap, elevens subjektive opplevelse og nulltoleranse.

7. Årshjul

8. Skolens systematiske arbeid for å fremme et trygt og godt skolemiljø

8.1 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på skolenivå

Tabell 1 viser når tiltakene gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

Skolens strategiske planer	Eget punkt i strategisk plan jfr. Mål fra UDE	Ledelse Driftsstyret
Handlingsplan kapittel 12	<p>Skolen skal arbeide forebyggende, kontinuerlig og systematisk for å fremme et trygt og godt skolemiljø. Skolen skal sikre at elevene får ta del i planleggingen og gjennomføringen av arbeidet for et trygt og godt skolemiljø:</p> <p>Planen revideres hver høst. Gjennomgås med personalet ved oppstart av skoleåret.</p> <p>Bruke tid på diskusjon for å oppnå en felles forståelse av relevante begreper som for eksempel mobbing, krenkelser, utenforskap, elevens subjektive oppleves og nulltoleranse.</p>	Ledelse Sosiallærer Driftsstyret
Fadderordningen	Faddere har ansvar for å ta imot og trygge skolestartere	Kontaktlærer

Analyse av skole og klassemiljøet etter elevundersøkelsen og trivselsundersøkelsen	Gjennomgang av resultater fra undersøkelsene med personalet og elevrådet. Se på resultater og finne tiltak.	Ledelsen Miljøteam
Temadager og aktivitetsdager	Skolen skal sammen med elevene, gjennomføre ulike Aktivitets- og temadager som fremmer samhold og et godt psykososialt miljø.	Ledelsen Miljøteam Lærere
FAU (skolemiljøutvalget)	Elevmiljøet på skolen er fast punkt på alle møter. Foreldrene bidrar med sosiale aktiviteter for å styrke klasse – og skolemiljø.	Ledelse
Driftsstyret	Driftsstyret vedtar skolens strategiske planer når det gjelder pedagogisk arbeid og arbeidet med elevmiljøet	Ledelse
AMU (arbeidsmiljøutvalget)	Kapittel 12 i årshjulet for AMU-arbeid	Ledelse
Elevråd/ Elevdemokrati	Elevrådet skal ha to faste møter med ledelsen pr. skoleår hvor tema er skolemiljø. I tillegg arrangeres ordinære elevrådsmøter.	Miljøteam Ledelse
Gode rutiner for inspeksjon	Rutiner for inspeksjon gjennomgås med personalet før skolestart. Snakk om aktivitetsplikten, viktigheten av å følge med og gripe inn. Alle som jobber på skolen, skal følge med på at	Ledelse

	elevne har det bra og gripe inn og stoppe krenkelser med en gang.	
Rutiner ved krenkende atferd	Rutiner for oppfølging av krenkende atferd gjennomgås med personalet, foresatte og elevne ved skolestart	Ledelse
Oppfølging av elevfravær	Rutiner for oppfølging av elevfravær gjennomgås med personalet og foresatte ved skolestart	Ledelse
AT	Elevstyrte aktiviteter i friminuttene	Miljøteam
Trinnmiljø-møte		Ledelse
Trosteredet	Tilbud for elevne på 5-7.trinn etter skoletid.	Miljøteam
Skolefrokost	Skolefrokost for 5-7.trinn. Åpent hver dag kl.08.00 – 08.25.	Miljøteam
Ferietilbud	Aktivitetstilbud for elevne på 5-7.trinn i alle ferier.	Miljøteam
Samarbeid skole-hjem, felles forventninger	Gjennomgang av Oslostandard for samarbeid mellom skole og hjem på foreldremøte	Kontaktlærer

8.2 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på klasse/trinn-nivå

Tabell 2 viser når tiltakene gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

Nytt- skoleår- fokus	De to første ukene brukes til klassemiljøfremmende tiltak	Alle lærere på trinnet
Klasseregler	Kontaktlærer og elevne utarbeider felles forventninger for klassen. Forventninger for både timer og friminutt	Kontaktlærer

	henges opp i klasserommet og skal være et tilbakevendende tema.	
Fokus på positiv atferd	Bruk av positiv forsterkning, ros, støtte og anerkjennelse	Alle voksne på skolen
Oppfølging av fravær	Alle lærere registrere fravær og kontaktlærer følger opp skolens rutiner ved bekymring	Kontaktlærer Faglærer
Samarbeidslæring		Kontaktlærer Faglærere
Løpende konfliktløsning	Barna skal tas på alvor og konflikter skal løses fortløpende på lavest mulig nivå med dem det angår.	Lærer og assistenter tilknyttet klassen.
Elevundersøkelse	Elevundersøkelsen for 5-7.trinn gjennomføres på høsten	Ledelse Miljøteam
Sosiogram	Alle klasser utarbeider sosiogram tre ganger i året	Kontaktlærer
Trivselsundersøkelse	Det gjennomføres trivselsundersøkelsen på alle trinn treganger i året	Kontaktlærer
Miljøskapende aktiviteter	Sosiale aktiviteter og felles positive opplevelser med klassen som f.eks. Hemmelig venn Læringspartner Turer Voksenstyrte aktiviteter Lekegrupper i friminuttene og etter-skoletid	Kontaktlærer Assistenten tilknyttet klassen Faglærere

Foreldremøter	Klassemiljøet og alles ansvar for kollektivet er tema på foreldremøtene	Kontaktlærer
Grupper	Samtaler i gruppe etter situasjoner og ved behov Sister-/brotherhood Grupper med sosialagent	Lærere Miljøteam Sosialagent Helsesykepleier
Relasjonsbygging	De voksne rundt klassen tar ansvar for å bygge relasjon med alle elevene	Kontaktlærer Faglærere Assistenter tilknyttet trinnet
Elevmedvirkning		Kontaktlærer

8.3 Tiltak som fremmer et trygt og godt skolemiljø på individnivå

Tabell 3 viser når tiltakene gjennomføres, og hvem som er ansvarlig.

Elevsamtaler	To ganger i året har kontaktlærer en planlagt samtale med eleven. Kontaktlærer fører logg over elevens trivsel og utvikling, dette dokumenteres i OneNote.	Kontaktlærer
Elevsaksmøte	Gjennomføres ukentlig med fokus på elevens psykososiale miljø.	Sosiallærer
Utviklingssamtaler		Kontaktlærer
Individuelle tiltak gjennom året		Kontaktlærer Lærere Sosiallærer

		Miljøteam Helsesykepleier
Samarbeid med foresatte		Kontaktlærere Ledelse

9. Skolens systematiske arbeid for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø

Skolen skal arbeide systematisk for å minske risikoen for at utenforskap og krenkelser forekommer.

9.1 Rutiner skolen har for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø, og hvem som er ansvarlig.

- Inspeksjonsrutiner
 - Felles regler som henger rundt i skolens lokaler.
 - Inspeksjonsplan med fordeling av voksne på ulike områder.
 - Aktivitetstroster (AT) er ute i friminutt, setter i gang aktiviteter og er med å passer på at elevene har noe å gjøre og noen å være sammen med i friminuttene.

- Rutiner for overgang fra barnehagen til skolen.

- Følger Oslostandarden:

<https://www.oslo.kommune.no/barnehage/kvalitet-i-barnehagen/overgang-fra-barnehage-til-skole/#gref>

- Eget årshjul med en tydeligere strukturering av innholdet i Oslostandard.
- Egne treff i samarbeid med foresatte til nye skolestartere.
- Grundig gjennomgang av klassefordeling.
- Rutiner for overgang fra barneskolen til ungdomsskolen.
 - Det er utarbeidet et årshjul for overgangen fra avgiverskolene og Haugerud ungdomsskole. Årshjulet innebærer 7.trinnstreff gjennom siste skoleår på barneskolen, besøksdager, overføringsmøter og at ungdomsskolen deltar på foreldremøter.
- Skolen følger eksisterende rutiner for skolebytte til og fra Trosterud skole. Ansvar for nye elever fordeles mellom sosiallærer, inspektør, kontorfaglige samt ny kontaktlærer.

9.2 Beskrivelse av hvordan skolen skaffer seg oversikt over særskilt sårbare elever.

Skolen har et skjerpet ansvar for fange opp elever med særskilt sårbarhet da disse elevene er overrepresentert blant de som ikke har et trygt og godt skolemiljø. (udir.no). For å få oversikt over de elevene det gjelder gjennomfører skolen systematiske undersøkelser og aktiviteter for å skaffe seg informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet.

9.3 Skolens systematiske arbeid med å følge med på skolemiljøet (første delplikt 12-4).

Beskrivelse av hvilke undersøkelser/aktiviteter skolen gjennomfører systematisk for å skaffe seg informasjon om elevenes opplevelse av skolemiljøet.

- Overføringsmøter med barnehagene og foresatte før skolestart for å sikre informasjon om forhold som kan påvirke læringsmiljøet til enkeltelever.

- Elevsamtaler/Oppstartsamtaler. Elevens opplevelse av klasse- og skolemiljø skal alltid være tema på samtalene mellom kontaktlærer og elev.
- Skole/ hjem samarbeid. På de halvårlige utviklingssamtalene med elev og foresatte skal kontaktlærer alltid innhente informasjon om elev og foresattes opplevelse av trivsel, trygghet og godt læringsmiljø.
- Trivselsundersøkelse og sosiogram. Alle klasser skal jevnlig gjennomføre trivselsundersøkelse blant elevene og lage sosiogram. Kartlegging av relasjoner i klasser er nyttig i det forebyggende arbeidet med klassemiljøet og når skolen får mistanke om eller kjennskap til at en eller flere elever opplever skolemiljøet som utrygt.
- Logg - Alle elevene har sin egen mappe i OneNote hvor voksne på skolen skal loggføre hendelser og informasjon som er viktig for god oppfølging av elevene.
- Observasjoner i friminutt og i klasseromssituasjoner.

9.4 Skolens oppfølging av resultatene fra Elevundersøkelsen

- Elevundersøkelsen gjennomføres i løpet av november på 5.-7. trinn.
- Ledelsen henter ut rapporter på skole-, trinn-, og klassenivå.
- Resultatene legges frem og analyseres på trinnet sammen med ledelsen, lærere, sosiallærer og miljøteam.
- Tall som avdekker mobbing og mistrivsel skal følges opp på klassenivå gjennom elevsamtaler og interne undersøkelser.
- Resultatene og tiltakene skolen eventuelt iverksetter tas opp med elevene og FAU.

10. Skolens håndtering av brudd på retten til trygt og godt skolemiljø (§§ 12-4, 12-5)

10.1 Skolens aktivitetsplikt - 5 delplikter:

Å følge med er et kontinuerlig arbeid og gjelder alle ansatte. Det er en nødvendig aktivitet for å avdekke, og er derfor en del av skolens forebyggende arbeid. De andre delpliktene utløses dersom ansatte får kjennskap til eller mistanke om at elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Alle ansatte skal kjenne til aktivitetsplikten og rutinene ved mistanke om eller kjennskap til at elever blir utsatt for krenkelser eller mobbing.

- I undervisningssituasjoner skal voksne alltid ha et årvåkent blikk for hva som foregår i klasserommet og være tydelig på forventinger til språkbruk og følge opp dette i praksis.
- Under inspeksjon skal de voksne være aktive observatører som snakker med elevene og oppsøker gruppeansamlinger av elever. De voksne skal snakke med elever som virker sosialt utenfor og utilpass.
- Voksne modellerer ved å hilse, ta kontakt og bry seg.
- Skolen skal følge med på fravær og ta kontakt med foresatte og ledelse ved bekymringsfullt skolefravær.

10.2 Skolens rutiner for å gripe inn + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – gripe inn)

- Alle skolens ansatte er pliktige i å gripe inn i alle hendelser av voldelig karakter, også lekeslåssing. Voksne skal reagere på krenkende språkbruk i klasserom, korridorer og ute.
- Alle ansatte plikter å reagere og handle ved uønsket og krenkende atferd utført av elever eller voksne.
- Dersom fysisk inngripen ansees som nødvendig skal dette meldes til rektor, som videre skal informere foresatte. Informasjon om fysisk inngripen: Gripe inn fysisk mot elever for å avverge skade | udir.no.
- Alle hendelser skal loggføres i elevmappen i OneNote og informeres om til nærmeste leder/rektor.

10.3 Skolens rutiner for å varsle (rektor + skoleeier) + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – varsle)

- Ansatte fyller ut varslings skjema på portalen og informerer nærmeste leder.
- Saken tas opp i elevsaksmøte med sosiallærer og skolens ledelse.

10.4 Skolens rutiner for å undersøke + hvordan man dokumenterer. (Rundskriv – Undersøke)

- Avklare om det er behov for strakstiltak. Strakstiltak kan være:
- Styrke inspeksjon
- Organisere alternative tilbud i friminutt
- Daglige samtaler med eleven
- Daglig kontakt med foresatte

- Omorganisere grupper
- Endre plassering i klasserom
- Flere voksne i klassen
- Sosiallærer innkaller til møte med voksne som arbeider rundt eleven og avklarer hva som skal gjøres i undersøkelsen og hvem som skal gjøre det.
- Arbeidet dokumenteres i egen mappe i OneNote under elevoppfølging, Skolemiljø §12.

10.5 Skolens rutiner for å utarbeide tiltak til aktivitetsplan/tiltaksplan. (Rundskriv – tiltak)

- Skolen analyserer resultatene av undersøkelsen og vurderer om tiltakene er til barnets beste og ta utgangspunkt i det enkelte barns behov. Skolen skal videre oppsummere og begrunne tiltak for foresatte og elev.
- Elev og foresatte skal få uttrykke sitt syn, men skolen må gjøre en selvstendig vurdering basert på faglig kompetanse og så konkludere med hvilke tiltak som er best for den enkelte elev.
- Målet med å iverksette en aktivitetsplan etter §12 er et inkluderende miljø der alle hører til, elevene spiller på lag, vil hverandre vel, medvirker og hvor forskjeller er akseptert. Hovedvekten av tiltak skal derfor være på klasse- og skolenivå.

10.6 Skolens rutiner for å følge opp og evaluere igangsatte tiltak

- Skolen skal sammen med eleven og foresatte evaluere aktivitetsplanen. Hyppigheten av evalueringsmøtene avtales i samarbeid med eleven og foresatte.
- Om eleven skal være med på evalueringsmøte sammen med foresatte avhenger av modenhet, alder samt sakens karakter.

Litteraturliste

Bergkastet, I., Duesund, C., & Westvig, T. S. (2020). *Trygt og godt skolemiljø: Inkludering faglig og sosialt (2. utg.)*. Forlaget.

FN. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Hentet fra <https://www.fn.no/tema/menneskerettigheter/fns-barnekonvensjon>

Helgeland, A., & Lund, I. (2020). *Mobbing i barnehage og skole: Nye perspektiver*. Universitetsforlaget.

Imislund, H. (u.å.). *Rasisme i Lille norske leksikon*. Store norske leksikon. <https://lille.snø.no/rasisme>

Killén, K. (2005). *Mobbeproblemet: Hva vi kan gjøre i skolen*. Universitetsforlaget.

Olweus, D. (1993). *Mobbing i skolen: Hva vi vet og hva vi kan gjøre*. Universitetsforlaget.

Opplæringslova. (2023). *Lov om grunnskolen og den videregående opplæringa (LOV-2023-06-09-30)*. Lovdata.

<https://lovdata.no/pro/#document/NL/lov/2023-06-09-30/§12-2>

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Elever med særlig sårbarhet*.

Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/fremme-et-godt-skolemiljo-og-forebygge-krenkelser/elever-med-sarskilt-sarbarhet/>

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Gripes inn fysisk mot elever for å avverge skade*.

Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/gripe-inn-fysisk-mot-elever-for-a-avverge-skade/>

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Nulltoleranse for krenkende oppførsel.*

Utdanningsdirektoratet. <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/fremme-et-godt-skolemiljo-og-forebygge-krenkelser/nulltoleranse-for-krenkende-oppforsel/>

Utdanningsdirektoratet. (u.å.). *Utenforskap på skolen.* Utdanningsdirektoratet.

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/fremme-et-godt-skolemiljo-og-forebygge-krenkelser/>

Utdanningsforskning. (2015). *Autoritativ klasseledelse – hva er*

det? Utdanningsforskning. <https://utdanningsforskning.no/artikler/2015/autoritativ-klasseledelse--hva-er-det/>